

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (HISTORY)
EXAMINATION: MAY – 2025
FIRST SEMESTER

Subject: History of Dalit Movement in 19th Century in India (HISMJE-101)

Date: 26/05/2025

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

- 1) Trace the historical development of the Concept of Untouchability in Indian History.
- 2) Enumerate the history of the Institution of caste in India and elaborate the nature of Caste system in India today.
- 3) Review the efforts taken by various Christian missionary organisations towards emancipation of the Dalits in India.
- 4) Discuss the efforts taken by various socio-religious reform Movements towards improvements of social status of Dalits in Modern India.
- 5) Evaluate the Contribution of Satyashodhak Samaj to the Dalit Movement in Modern India.
- 6) Examine the efforts taken by Shahu Maharaj for emancipation of Dalits in Modern India.

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

- 1) What is meant by the concept Dalit. Discuss the views of Various thinkers about their Status in Indian Society.
- 2) Explain the Merit and demerits of Caste system in India.
- 3) Review the Early efforts for Dalit emancipation in modern India.
- 4) Evaluate the Contribution of Shivram Janba Kamble to the Dalit Movement in Modern India.
- 5) Explain the Historiography of Dalit Movement in India.
- 6) Discuss the role of Arya Samaj for emancipation of women and Dalits.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

- १) भारतीय इतिहासात अस्पृश्यतेच्या संकल्पनेचा विकास कसा झाला ते थोडक्यात स्पष्ट करा.
- २) भारतीय जातिसंस्थेचा इतिहास थोडक्यात विशद करून सद्यस्थितीत जातिव्यवस्थेचे भारतीय समाजातील स्वरूप स्पष्ट करा.
- ३) विविध ख्रिस्ती मशिनी संस्थांनी भारतातील दलितांच्या बंधमुक्तीसाठी केलेल्या प्रयत्नांचा आढावा घ्या
- ४) आधुनिक भारतातील दलितांचे सामाजिक स्थान सुधारण्यासाठी विविध सामाजिक व धार्मिक सुधारणा चळवळींनी केलेल्या प्रयत्नांची चर्चा करा.
- ५) आधुनिक भारतातील दलित चळवळीला सत्यशोधक समाजाच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.
- ६) शाहू महाराजांनी दलितांच्या बंधमुक्तीसाठी केलेले कार्य स्पष्ट करा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

- १) दलित या संकल्पनेचा अर्थ स्पष्ट करून दलितांचे भारतीय समाजातील स्थान या विषयावर विविध विचारवंतांची मते विशद करा.
- २) भारतातील जातिव्यवस्थेचा गुण-दोष स्पष्ट करा.
- ३) आधुनिक भारतात दलितांच्या बंधमुक्तीसाठी केल्या गेलेल्या प्रारंभिक काळातील प्रयत्नांचा आढावा घ्या.
- ४) आधुनिक भारतातील दलित चळवळीला शिवराम जानबा कांबळेयांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.
- ५) भारतातील दलित चळवळीचे इतिहासलेखनशास्त्र विशद करा.
- ६) दलित आणि स्त्रियांचा उद्दारासाठी आर्य समाजाने केलेल्या कार्य स्पष्ट करा.